

Kvalitetsrapport

Läsåret 2015/2016

Mälargymnasiet

Ansvarig för redovisningen
Monika Fröberg
Rektor
Mälargymnasiet

Innehåll

SAMMANFATTNING	2
1. INLEDNING	3
2. VAD ÄR KVALITET?	5
3. HUR MÄLARGYMNASIET ARBETAR MED KVALITET	5
3.1 STYRNING OCH LEDNING	5
3.2 Metoder och verktyg	6
4. RESULTAT, MÅLUPPFYLLELSE OCH ARBETET I VERKSAMHETEN	10
4.1 Kunskaper	10
4.2 Normer och värden	17
4.3 Elevernas ansvar och inflytande	19
4.4 Utbildningsval - Arbete och Samhällsliv	21
4.5 Bedömning och betyg	24
4.6 Rektors ansvar	26

Sammanfattning

Enheten har förbättrat resultaten inom samtliga fem frågeområden i elevenkäten jämfört med tidigare år. Inom områdena lärande, inflytande och utbildningsval-framtida arbetsliv är resultaten högre än genomsnittresultaten för gymnasieskolor i Stockholms län. När det gäller studieresultaten har vi fortfarande ett stort arbete att göra.

Närvaronivån har minskat och beror främst på att elevgrupperna inom Språkintröduktion ofta har externa kontakter som de måste ombesörja under skoltid. Elevhälsa, mentorer och närvarocoach arbetar fortlöpande med att uppmärksamma elever med återkommande eller hög frånvaro och arbetar för att de ska komma till lektionerna.

Enheten arbetar efter årshjul som beskriver olika aktiviteter, avstämningar, analyser och kvalitetssäkring. Enheten använder även skattningsverktyget BRUK för att kartlägga och utveckla specifika arbetsområden. En väl fungerande organisation finns för särskilt stöd och läxhjälp och elever som har F i engelska och/eller matematik har möjlighet att läsa om kursen.

Det har varit ett händelserikt år för Mälargymnasiet. Enheten har erhållit utmärkelsen Stockholms bästa UF-skola och har haft ett heldagsbesök av IVA, Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademiens projekt Prins Daniels Fellowship med rundabordssamtal och inspirationsföreläsning för elever och medarbetare. Vi var också en av 30 utvalda skolor runt om i Sverige som tilldelades en kub med den mänskliga rättigheten ”rätten till en nationalitet”, organiserat av Raul Wallenberg Academy. Genom projektet har enheten fått stöd med att arbeta strategiskt för att uppfylla skolans övergripande demokrati- och värdegrundsuppdrag samtidigt som eleverna uppmuntrats att själva göra skillnad. Elever inom samhällsvetenskapliga programmet samarbetade med bildsteterna i inredningen av kuben. Lärare och skolledning har arbetat med innehåll i en ansökan till Skolverket inom Estetiska programmets bild- och forminriktning, en riksrekryterande spetsutbildning inom illustration och grafisk formgivning. Ett samarbetsavtal har upprättats med Konstfack och ett samarbete med Mälardalens högskola har påbörjats. Ansökan beviljades och de första eleverna som kan söka utbildningen gör det till läsåret 2017/2018. Bildeleverna har under det här läsåret samarbetat med Bygg- och miljöförvaltningen och tagit fram alla illustrationer till en liten bok om sopor. Arbetena har haft stor betydelse för trivsel och sammanhållning i skolan.

I juni deltog 20 medarbetare från de tre gymnasieskolorna i en tvådagarsutbildning arrangerad av IHM Business School, ”Att leda i förändring”. Utbildningen utgjorde det pris Mälargymnasiet erhöLL för utmärkelsen Stockholms bästa UF-skola.

Enheten har planerat för kommande IKT-satsning, kartlagt prestanda som elever behöver inom de olika utbildningarna och medarbetarnas kompetensutvecklingsbehov.

Det EU-finansierade projektet EMPOWER slutfördes i juni och arbetet kommer att fortgå på lokal nivå.

1. Inledning

Mälargymnasiet är en av tre kommunala gymnasieskolor i Järfälla kommun. Vid läsårets slut hade enheten 599 elever, en ökning med drygt 100 elever jämfört med elevvolymen vid läsårsstart. Ökningen beror på ett kontinuerligt intag till Språkintröduktion och i slutet av läsåret fanns 245 elever inskrivna där. Under läsåret har enheten elever inom följande program:

- Barn- och fritidsprogrammet, inriktningarna pedagogiskt arbete och socialt arbete
- Ekonomiprogrammet, inriktningarna ekonomi och juridik
- Estetiska programmet, inriktningarna bild- och formgivning samt musik
- Handels- och administrationsprogrammet, inriktning handel och service
- Hotell- och turismprogrammet, inriktning turism och resor
- Introduktionsprogrammen Preparandutbildning, Programinriktat individuellt val, Språkintröduktion och Yrkesintröduktion
- Restaurang- och livsmedelsprogrammet, inriktning kök och servering
- Samhällsvetenskapsprogrammet, inriktningarna beteendevetenskap och samhällsvetenskap
- Särskolans nationella program Estetiska verksamheter
- Särskolans verksamhetsträning, yrkesträning och individuellt program

Jämfört med föregående år har elevvolymen sjunkit inom de nationella programmen och ökat inom Språkintröduktion och den totala minskningen blev därför mindre än vad vi befarade.

Mälargymnasiet bedriver även korttidstillsyn för särskolans elever.

Antalet elever har minskat över tid beroende på färre sökande och stoppade intag till flera program. Inget intag gjordes till Barn- och fritidsprogrammet, Estetiska programmens musikinriktning, Handel- och administrations-, Hotell- och Turism- och Restaurangprogrammet. Den sista elevgruppen inom Hotell- och Turismprogrammet avslutade sina studier i juni och de sex kvarvarande eleverna inom Restaurang- och livsmedelsprogrammet bereddes plats på Grillska gymnasiet till läsåret 2016/2017.

Verksamheten bedrivs i trivsamma lokaler i en campusliknande miljö. En del slitage kan skönjas inom vissa ytor och på möbler, i synnerhet i caféteriaområdet som delas med de andra skolorna. Även skolrestaurang och ett bibliotek samordnas med de två andra gymnasieskolorna och en grundskola. Omfattande reparationer och saneringsarbeten har genomförts i och omkring skolan efter översvämningarna i september 2015 och är ännu inte slutförda.

Den tekniska utrustningen är ännu inte anpassad till verksamhetens behov. I fyra datasalar finns totalt ca 75 stationära datorer och i Studemus, enheten för särskilt stöd och läxhjälp, finns ytterligare 15 stationära datorer. Bättre anpassning finns för elever med särskilda stödbehov. Elevgruppen erbjuds att låna bärbara datorer eller Ipads utrustade med specialanpassade program och appar under sin studietid. Flertalet elever inom särskolans individuella program, verksamhets- och yrkesträning är utrustade med Ipads. Fem av undervisningslokalerna är rustade med Smartboards. Accesspunkter har utökats i samtliga lokaler och en ny lärplattform, Vklass, är upphandlad. Enheten har utbildat fyra superusers som kommer att utbilda och stötta medarbetarna under nästa läsår när lärplattformen implementeras. Digital utrustning är beställd till elever och personal inför kommande läsår.

Under vårterminen planerade enheten för flytt från H- och X-huset och i slutet av läsåret flyttades alla möbler och allt material till LAM-huset.

Personalförhållanden:

Antal tjänster omräknat till heltidstjänster, antal lärare samt andel behöriga i procent

Läsår	Antal heltidstjänster	varav lärare, antal	varav andel behöriga lärare
2015/2016	76,5	42,9	95,1
2014/2015	94,7	62,1	83,5
2013/2014	127	77,5	77,4

Källa: Antal heltidstjänster är skolans egen statistik. Antal lärare samt andel behöriga är uppgifter från SIRIS, mätdatum 15 oktober 2015.

Mälargymnasiet har 10 förstelärare.

Tidigare obehöriga tillsvidareanställda anställda lärare har färdigställt sin lärarutbildning under läsåret. Den andel obehöriga lärare som finns på enheten utgör obehöriga lärare inom språkintröduktion. Omställningar för övertalighet motsvarande 6.5 tjänster har aktualiserats under läsåret. Av dessa har en medarbetare slutat på egen begäran och de andra tjänstgör under sin uppsägningstid, delar eller hela läsåret 2016-2017. Medarbetare som avslutat sin anställning under läsåret har inte ersatts och enheten har även rekryterat lärare i svenska som andraspråk utifrån ökat behov främst inom Språkintröduktion.

Mälargymnasiets elevhälsa består av:

- 1 skolsköterska
- 1 kurator
- 0,25 dyslexipedagog
- 0,5 speciallärare/specialpedagog
- 1,0 elevsamordnare och närvarocoach
- 2 studie- och yrkesvägledare

Ytterligare skolsköterske- samt studie- och yrkesvägledarfunktion tillhandahålls av Järfälla vägledningscenter för elever inom Språkintroduktion. 0,5 av studie- och yrkesvägledartjänsten åtgår till särskolans elever med tillhörande praktikanskaftning.

Under läsåret 2015/2016 har ett 10-tal elevassistenter varit anställda för elever i behov av särskilt stöd. Flera av elevassistenterna har arbetat som gruppassistenter inom särskolan och inom enhetens korttidstillsyn.

Antal lärare per 100 elever

Program	Antal lärare per 100 elever		
	Läsaåret 2015/2016	Läsaåret 2014/2015	Läsaåret 2013/2014
Samtliga program och inriktningar på Mälargymnasiet:	11,4	11,7	11,7
Samtliga program och inriktningar i riket:	11,9	11,9	12,1

Källa: Siris

Antal lärare per 100 elever ligger något lägre än i riket.

2. Vad är kvalitet?

Skolverket definierar kvalitet som en samlingsbeteckning för hur väl verksamheten

- uppfyller nationella mål,
- svarar mot nationella krav och riktlinjer,
- uppfyller andra uppsatta mål, krav och riktlinjer, förenliga med de nationella målen samt
- kännetecknas av en strävan till förnyelse och ständiga förbättringar utifrån rådande förutsättningar.

3. Hur Mälargymnasiet arbetar med kvalitet

3.1 Styrning och ledning

Styrdokumentet ställer krav på vad enheten ska arbeta med för att nå ett antal samhällsmål och utveckla verksamheten utifrån de nationella målen. Ytterligare en komplexitet i verksamheten är förhållandet till elever. Hur de väljer skola och vilka krav som ställs på skolan vad gäller skiftande storlek på elevkullar. Ledningen har haft fokus på att inspirera medarbetarna till framtidsspaning vilket exempelvis medfört att förstelärarna tillsammans med lärarna i större grad än tidigare bjudit in specialister, samarbetat med näringslivet och högre utbildningar.

Ledningen har fokuserat på att skapa systematik och strukturer i verksamheten utifrån gällande styrdokument. Gemensamma och kontinuerligt återkommande arbetsplatsträffar och programlagsmöten har utgjort grund för förankringsarbetet och för att

skapa gemensam kultur och samsyn kring skolans uppdrag. Vi är på god väg men det kommer att ta flera år innan vi är i mål. Arbetet har även detta läsår inneburit en del oro kring vikande elevkullar inom yrkesprogrammen vilket medfört stoppade intag, fortlöpande omställningsarbeten och kommande organisationsförändringar inom Järfälla gymnasieskolor.

Verksamhetsplanen baseras på nationella styrdokumentet och kommunala mål och syftar till en gemensam syn och engagemang för alla elevers utveckling och lärande.

Skattningsverktyget BRUK har utgjort stöd i ledningens arbete.

3.2 Metoder och verktyg

- Årshjul som beskriver olika aktiviteter, avstämning och kvalitetssäkring har används för att omsätta måldokument, kvalitetsplaner och enhetens pedagogiska planering. En organisation för stöd och läxhjälp har upprättats i syfte att stärka elevers möjlighet att uppnå lägst E-nivå.
- Det pedagogiska arbetet har styrts av måldokument med mål, arbetssätt och utvärdering. Enhetens verksamhetsplan innehåller prioriterade områden på kort och på längre sikt. Områdena är framtagna genom tidigare analyser av betygsresultat och enkätresultat. Den årliga elevenkäten har använts som mätinstrument både på programnivå och på enhetsnivå.
- Vid läsårsstart diskuterade och formulerade programlagen arbetsplaner om hur de skulle arbeta systematiskt för att förbättra kvalitén inom tre huvudsakliga områden: bedömning och betygssättning, normer och värden samt styrning och ledning. Prioriterade fokusområden har varit att eleverna i högre grad:
 1. upplever att det är en positiv stämning i skolan
 2. instämmer i att undervisningen motiverar till att vilja lära sig mera och håller hög kvalitet
 3. instämmer i att lärarna hjälper dem att förstå vad de ska göra för att förbättra sina studieresultat
 4. instämmer i att det är arbetsro under lektionerna
 5. närvarar under lektionerna

Arbetsplanerna har följts upp under kontinuerliga programlagsmöten under läsåret och under pedagogiska forum. Efter skolavslutningen i juni 2016 ägnade programlagen tid åt att analysera måluppfyllelsen i arbetsplanerna. Till underlag för analysen låg de tidigare skrivna arbetsplanerna, egna utvärderingar under läsåret, elevenkäten, mittkursutvärderingar och en utformad mall för att strukturera arbetet med utvärdering och analys. Som underlag användes även skattningsverktyget BRUK:s delar av område 2 ”Kunskap, utveckl-

ing och lärande”. Prioriterade områden var områdena 2.2 God miljö för utveckling och lärande, 2.3 Anpassning av undervisningen och 2.4 Varierande arbetssätt och arbetsformer. Sammanställningar i BRUK dokumenterades av skolledningen och utgör grund för det fortsatta kvalitetsarbetet. Vid läsårsstart i augusti 2016 kommer nya arbetsplaner att framarbetas utifrån de utvecklingsområden som framkommit i analys- och skattningsarbetet. Tillsammans med en reviderad verksamhetsplan med nationella mål och Kompetensnämndens mål utgör detta material den totala grunden för det fortsatta utvecklingsarbetet.

- Elevhälsan har arbetat med underlag 1.3, ”Elevhälsan” i BRUK och studie- och yrkesvägledarna har arbetat med område 4, ”Utbildningsval- arbete och samhällsliv. Sammanställningar i BRUK kommer att utgöra grund för det fortsatta kvalitetsarbetet.

Enheten har genomfört riktade kompetensutvecklingsinsatser och arbetat strategiskt inom de prioriterade områdena under året. Nedan följer en beskrivning av arbetsområdena:

- En studiedag för samtlig personal om studiedömen, kollegialt lärande samt språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt. Studiedagen syftade till att medvetandegöra rutiner, strukturer och synsätt för att öka elevernas lärande och utveckla undervisningen.
- Kollegialt lärande – klassrumsobservationer och kollegautvärdering.
- Tre lärare i religionskunskap har genomgått en utbildning i ”Islamism och den islamiska staten i Syrien och Irak”. Dessa lärare föredrog sedan ett koncentrat av utbildningen till enhetens samtliga medarbetare.
- En studiedag för samtlig personal om ungas psykiska ohälsa.
- Vid flera tillfällen under året har skolledningen kartlagt utbildningsbehov och ringat in utbildningsinsatser inför den digitala satsningen.
- Forskningscirkel inom CPU-projektet i samhällsvetenskapliga ämnen. Tre lärare medverkar i cirkeln som fortgår under hösten 2016.
- En förstelärare har fortsatt inspirera medarbetarna med sitt målmedvetna arbete inom entreprenörskap. Arbetet har bland annat resulterat i 17 UF-företag på skolan, utmärkelse som Stockholms bästa UF-skola och ett heldagsbesök av IVA, Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademiens projekt Prins Daniels Fellowship med rundabordssamtal och inspirationsföreläsning för elever och

medarbetare. Arbetet har stor betydelse för trivsel och sammanhållning på skolan.

- I juni deltog 20 medarbetare i en tvådagarsutbildning, ”Att leda i förändring” arrangerad av IHM Business School. Utbildningen var det pris enheten erhöll vid utmärkelsen Stockholms bästa UF-skola. Eftersom de tre gymnasieskolorna stod inför en sammanslagning bjöds representanter från de två andra gymnasieskolorna in till utbildningen.
- Två förstelärare har tillsammans med kollegor inspirerat elever och medarbetare genom sitt målmedvetna ämnesintegrerade arbete med KUB-projektet ”Varje människa kan göra skillnad”, organiserat av Raul Wallenberg Academy. Mälargymnasiet var en av 30 utvalda skolor runt om i Sverige som tilldelades en kub med den mänskliga rättigheten ”rätten till en nationalitet”. Genom projektet har enheten fått stöd i att arbeta strategiskt för att uppfylla skolans övergripande demokrati- och värdegrundsuppdrag samtidigt som eleverna uppmuntrats att själva göra skillnad. Arbetet avslutas 26 – 28 augusti då alla 30 kuber samlas i en offentlig utställning i Kungsträdgården i Stockholm.
- En förstelärare har tillsammans med kollegor och skolledning arbetat för en ansökan inom Estetiska programmets bild- och forminriktning, en riksrekryterande spetsutbildning inom illustration och grafisk formgivning. Ansökan är beviljad och kan sökas till läsåret 2017/2018. Enheten har tecknat samarbetsavtal med Konstfack och fortsätter arbeta för ett samarbete med Mälardalens högskola. Elever inom Estetiska programmets bild- och forminriktning har under läsåret gjort alla illustrationer till en bok om sopor i samarbete med Bygg- och Miljöförvaltningen.
- Programlaget inom särskolan har fokuserat sitt arbete på lärandemiljön, utveckling av underlag och dokumentation för bedömning av elevernas kunskapsutveckling samt om åtgärder som kan behöva vidtas för enskilda elever.
- Under läsåret har det förekommit åtta planerade ämneskonferenser. Under utvärderingsdagarna i juni 2015 ägnade ämnesgrupperna tid till att analysera måluppfyllelsen inom varje ämnesområde inom gymnasieskolans kurser samt ringa in förbättringsområden för att säkra kvalitén på undervisningen samt likvärdig och allsidig bedömning. Till underlag för analysen låg betygsfördelningen i de olika kurserna, andel elever med minst E i respektive kurs samt resultat på nationellt fastställda prov. Specifik tid har även ägnats till att utvärdera och analysera gymnasiearbetet. Även i detta arbete har mallar använts för att strukturera utvärdering och analys av läsårets arbete och fortlöper systematiskt enligt samma årshjul som under detta läsår.

- Enhetens medverkan i Erasmusprojektet, EMPOWER (Enhanced Multi-Professional Working in areas experiencing Educational Resistance), ett samarbete mellan Kompetensförvaltningen/Järfällas gymnasieskolor, Staatliches Schulamt für den Landkreis Giessen und den Vogelsbergkreis i Tyskland samt North Lanarkshire Council i Skottland har fortskridit under läsåret. Projektet syftar till erfarenhetsutbyte för att minska avhoppet i skolan och att stimulera till internationella kontakter. En av enhetens biträdande rektorer har jobbskuggat en kollega i Landkreis Giessen under en vecka.
- Programlagens, ämnesgruppernas, elevhälsans samt studie- och yrkesvägledarnas skattningar i BRUK, utvärderingar och analyser utgör underlag för skolledningens utvärdering och analys av det arbete som har fortlöpt under året.
- Skoledningen har genomfört lektionsbesök och haft återkopplande samtal med fokus på utvecklingsområdena med samtliga lärare.
- Gymnasiearbetets dag, en temadag för elever i årskurs två och tre genomfördes under våren. Eleverna i årskurs tre redovisade sina gymnasiearbeten under trevliga former och eleverna i årskurs två fick en rad tips, inspiration och idéer inför sina kommande arbeten.
- Programlagsledare och skolledning har haft kontinuerliga träffar under läsåret. Mötena har fungerat som en länk mellan programlag/skolledning och skolledning/programlag.
- Förstelärare och skolledning har haft kontinuerliga träffar under läsåret för att ringa in uppdrag, arbeta med uppdragen, besluta om forum för att implementera uppdragen i verksamheten och i slutet av läsåret gjordes en självskattning av uppdragen i förstelärargruppen.
- Vårdnadshavare bjöds in till föräldramöten och introduceras i skolans hemsida och Skolwebben för att fortlöpande informeras om vad som händer i skolan, om närvaro och studieresultat. Vårdnadshavare har bjudits in till introduktions- och utvecklingssamtal.
- Närvarocoachen har stöttat mentorerna i kring att arbetet med elever som har hög frånvaro och även arbetat med elever på individnivå.
- Kontinuerliga klassråd har hållits i syfte att möjliggöra för eleverna att påverka sin skolvardag under demokratiska former. Klassens elevrådsrepresentant har sedan fört ärenden vidare till elevrådets styrelse. Elevrådet upplever att de har haft inflytande och möjlighet att påverka men det finns fortfarande brister i kedjan klassråd och elevrådsrepresentanter som behöver tydliggöras och utvecklas.

- Skolledningen har återkommande omvärldsbevakat, främst genom Kommunförbundet Stockholms läns rapporter, om söktrender. Riktade marknadsföringsinsatser har genomförts exempelvis på Facebook, Instagram, enhetens hemsida, i Gymnasieguiden, på www.gymnasium.se, Järfällamässan, Gymnasiamässan, i lokaltidningar, Metro och genom elev- och lärarbesök i några av kommunens gymnasieskolor. Kommunens grundskolor, årskurs nio, har besökt enheten.

4. Resultat, måluppfyllelse och arbetet i verksamheten

4.1 Kunskaper

Fokusområden under läsåret 2015/2016 för att nå målen inom området Kunskaper:

- Ge varje elev inom de nationella yrkesprogrammen möjlighet att uppnå krav för yrkesexamen och yrkeskunnande och uppnå godtagbar nivå på yrkeskunnande för att vara väl förberedd inför yrkeslivet.
- Ge varje elev inom de nationella högskoleförberedande programmen möjlighet att uppnå högskoleförberedande examen och ge dem tillräckliga kunskaper för att vara väl förberedda för högskolestudier.
- Ge varje elev som avslutat ett introduktionsprogram en plan för och tillräckliga kunskaper för fortsatt utbildning eller uppnått en förberedelse för etablering på arbetsmarknaden.
- Ge varje elev inom gymnasiesärskolan möjlighet till förberedelse för etablering på arbetsmarknaden.

Så här har vi arbetat med fokusområdena:

Lärarna har arbetat utifrån den handlingsplan som finns i verksamhetsplanen.

Inom yrkes- högskoleförberedande och introduktionsprogram har lärarna strävat efter att individanpassa genom olikartade arbetsuppgifter på olika kunskapsnivåer, arbets- och examinationsformer. Den pedagogiska repertoaren är bred. Många lärare har lagt ut planerings- och undervisningsmaterial i Skolwebben.

Elever har erbjudits stöd, extraanpassning och läxhjälp. Bemanningen på Studemus, enheten för stöd och läxhjälp har möjliggjort för elever att få hjälp utanför ordinarie schema. Elever med dyslexi har erbjudits särskilt stöd av enhetens dyslexipedagog och denna medarbetare har i egenskap av förstelärare även engagerat sig i arbetet

med språksvaga elever. Mentor, undervisande lärare, skolledning och elevhälsa har beroende på orsak engagerat sig på individ- och gruppnivå och i specifika fall har det inneburit täta kontakter med vårdnadshavare.

Studie- och yrkesvägledarna har erbjudit samtliga elever enskilda vägledningssamtal. Många elever har haft kontinuerlig kontakt med sin studie- och yrkesvägledare. Studie- och yrkesvägledarna har även informerat om individuella val, meritpoäng, fortsatta studier och yrkesliv. De har också organiserat för besök på SACO-mässan för elever inom de nationella programmen och Gymnasiemässa för elever inom Introduktionsprogrammen.

Under fasta tider varje vecka har det varit möjligt att lyfta enskilda elevers behov vid elevhälsoteamsmöten och elevkonferenser. Vid elevkonferenser har elev och vårdnadshavare bjudits in. Representanter från Järfälla vägledningscentrum har kontinuerligt medverkat vid konferenser för Språkintröduktion. Enheten har upprättat utbildningsplaner för målgruppen. För elever inom Preparandutbildning tar enheten ett helhetsansvar för eleven under elevens studietid och samordnar information om eleverna med Järfälla vägledningscentrum som har uppföljningsansvar för eleverna efter deras studietid.

Anders Fridell från Järfälla Skoldatatek har haft fasta tider på enheten och har då stöttat elever med olika typer av studiesvårigheter med utprovning av digitala hjälpmedel och support. En dyslexipedagog tillika förstelärare samt en lärare i svenska har gett stöd till elever med läs- och skrivsvårigheter med god framgång. Dyslexipedagogen kompetensutvecklade personalgruppen under en arbetsplatsträff genom att informera om läsinlärning, läsningens betydelse för skolframgång samt om hur dyslexi visar sig, vad dyslexi innebär och hur lärarna och övrig personal kan underlätta för målgruppen.

Yrkeslärarna har arbetat med att utveckla det arbetsplatsförlagda lärandet. Systematiska arbetsstrukturer för APL gällande elever, lärare och handledare på företag har genomförts och utvärderats av respektive apl-ansvarig lärare.

Arbetet med att utveckla det arbetsplatsförlagda lärandet (APL), hitta former för lokala programråd, handledarutbildning och bedömningsmatriser har kunnat intensifieras inom särskolans nationella program eftersom enheten erhållit statliga medel. Arbetet kommer att fortsätta hela kalenderåret 2016.

Elever inom Samhällsvetenskapsprogrammets beteendeariktning har genomfört två veckors praktik i syfte att förstärka sina ämneskunskaper.

Modersmålsundervisning och studiehandledning har erbjudits eleverna. Elever som önskat har kunnat byta ut ett modernt språk i sin studieplan mot ett modersmål.

Åtgärdsprogram har upprättats vid behov.

När elever inom Språkintröduktion registrerats på utbildningen har studierna inlett med screening av elevernas färdigheter. Detta har inneburit att elever med goda färdigheter har kunnat påbörja gymnasiekurser ganska snart efter påbörjade studier medan andra elever har placerats på olika grundskolenivåer beroende på förkunskaper. Järfälla vägledningscentrum har medverkat vid återkommande elevhälsokonferenser och information på individnivå har lämnats i båda riktningarna. Järfälla vägledningscentrum är mottagande av elever inom Språkintröduktion och har också uppföljningsansvaret. Enheten har organiserat och erbjudit sommarskola i svenska som andraspråk och matematik för målgruppen. Orsakerna är främst två; dels att förkorta studietiden för de elever som är nära att uppnå lägst betyg E på grundskolenivå, dels att denna målgrupp är högmotiverad och anser att sommarlov är slöseri med tiden. Resultat för sommarskola i juni 2015: Fyra av åtta elever erhöUll lägst betyget E i matematik. I svenska som andraspråk erhöUll ingen av de 21 anmälda eleverna betyg och det var endast en av dessa elever som strävade efter att nå betyg för årskurs nio. De andra eleverna låg på betydligt lägre kunskapsnivå men samtliga upplever att de haft stor nytta av sommarskolan.

Elever inom sårskolan har individanpassat stöd. Elevgrupperna är relativt små och elevassistentresurs finns på individ och/eller gruppnivå beroende på behov. Tekniska hjälpmedel som exempelvis egna Ipad eller PC med individanpassade program och appar har använts i pedagogiskt syfte. Studie- och yrkesvägledare för denna målgrupp har haft en särskilt viktig funktion genom kontinuerlig individanpassning av studieplaner, täta och nära kontakter med undervisande lärare, elevassistenter samt kontakter med LSS-enheter, Omsorgen och i anordnandet av praktikplatser. Förekomsten av enskilda vägledningssamtal är hög och likaså är kontakten med vårdnadshavare.

Elever och vårdnadshavare har fortlöpande fått information om elevens utveckling, genom direktkontakt med mentor och genom information i Skolwebben. Under läsåret har mentor bjudit in till utvecklingssamtal en gång per termin.

Arbetsrutinerna för elevhälsan gällande utredning av elever har inneburit att insatser kunnat sättas in skyndsamt.

För en grupp elever med F-betyg i en matematikkurs och/eller kurs i Engelska organiserades möjligheter för elever att läsa om kursen under läsåret.

I syfte att öka ordförståelse och läsförmåga hos eleverna startades ett läsprojekt för alla elever på skolan, ”Hela skolan läser” direkt vid skolstart läsåret 2015/2016. Projektet är initierat av lärare i svenska och svenska som andraspråk.

Mått, mål, resultat och måluppfyllelse

Tabell 1. Andel elever med examen

Program			Andel med examen ¹			Andel med examen ¹		
	Mål	Totalt antal elever 13/14	13/14	Totalt antal elever 14/15	14/15	Totalt antal elever 15/16	15/16	
Barn- och fritidsprogrammet	100	14	..	17	100 (83,4)	28	47	
Handel- och administrationsprogrammet	100	19	84,2	14	.. (82,9)	21	50	
Hotell- och -turismprogrammet	100	13	76,9	10	50	6	17	
Restaurang- och livsmedelsprogrammet	100	14	..	9	.. (85,8)	13	14	
Ekonomiprogrammet	100	21	90,5	47	87,5 (90,7)	88	42	
Estetiska programmet	100	29	93,1	32	73,1 (89,3)	61	52	
Samhällsvetenskapsprogrammet	100	41	80,5	38	77,8 (90,2)	98	40	

Källor: 13/14, 14/15 SIRIS, 15/16 är skolans egen statistik per 10 juni 2016. Uppgift baserad på färre än 10 elever är dubbelprickad. Siffror inom parentes anger genomsnitt i riket.

Tabell 2. GBP för elever med examen

Program	GBP för elever med examen ²			
	Mål	13/14	14/15	15/16
Barn- och fritidsprogrammet	14 (12,5)	..	13,3	13
Handel- och administrationsprogrammet	14 (12,7)	13,8	..	13,5
Hotell- och turismprogrammet	15	13,2	12,5	13
Restaurang- och livsmedelsprogrammet	15 (13,6)	12,8
Ekonomiprogrammet	16 (14,4)	15,0	13,8	15,8
Estetiska programmet	16 (14,4)	15,8	15,1	15
Samhällsvetenskapsprogrammet	16 (14,2)	13,2	14,4	14,5

Källor: 13/14, 14/15 SIRIS, 15/16 skolans egen statistik. Siffror inom parentes anger genomsnitt i riket.

Tabell 3. Andel elever med minst betyget E i alla kurser

Program	Andel elever med minst betyget E i alla kurser			
	Mål	13/14	14/15	15/16
Barn- och fritidsprogrammet	100	29	57	19
Handel- och administrationsprogrammet	100	62	13	33
Restaurang- och livsmedelsprogrammet	100	36	25	19
Ekonomiprogrammet	100	41	43	60
Estetiska programmet	100	62	59	57
Samhällsvetenskapsprogrammet	100	57	46	44

Källa: skolans egen statistik

Tabell 4. Andel elever med lägre – högre kursbetyg jämfört med provbetyget

Kurs	Mål	13/14	14/15
Engelska 5		9,5 – 12,2	8,1-20,3
Engelska 6		9,4 - 34,4	9,3-23,3
Matematik 1A		3,7 - 3,7	-
Matematik 1B			4,2-29,2
Svenska 1		16,1 - 28,7	14,3-20,6
Svenska 3		9,5 - 38,1	10,9-37,5
Svenska som andraspråk 1		0 – 66,7	12,1-18,2
Svenska som andraspråk 3		4,3 – 56,5	0 – 47,4

Källa: SIRIS. Statistik för läsåret 15/16 finns inte tillgänglig ännu.

¹ Andelen elever som uppnått examen av samtliga med avgångsbetyg. Med avgångsbetyg avses att en elev antingen har erhållit Gymnasieexamen eller ett studiebevis med omfattningen minst 2500 poäng.

² Genomsnittlig betygspoäng (GBP) vårterminen för elever med examen

Analys

Alla program utom Hotell-och turism- och Restaurang och livsmedelsprogrammet har högre GMP än riket men vi har oroväckande få elever som jämförelsevis uppnått examen. Skolans egen mätning är genomförd direkt efter skolavslutningen i juni. Flera elever har förlängd studietid för att färdigställa sina gymnasiearbeten och det är därför troligt att resultaten kommer att förbättras. Målen som angivits för genomsnittlig betygspoäng (GBP) är strax över genomsnittet i riket. I tabell 4 redovisas andel elever som fått lägre eller högre kursbetyg jämfört med nationella provens resultat. Här har enheten valt att inte uttrycka mål för hur stor andel elever som förväntas ha lägre eller högre kursbetyg i förhållande till nationella provens resultat. Enhetens mål är att säkerställa att bedömningen är likvärdig och allsidig. Det nationella provet utgör ett examinationstillfälle av löpande bedömningar under elevens hela kursid. Kursbetyget påverkas exempelvis av när under kursstiden det nationella pro-

vet utförs. En parameter som analyseras är om enheten ligger inom samma gränsvärden som riket och vid avvikelser genomförs ytterligare analyser.

Omläsning av en kurs i engelska och/eller matematik för en grupp elever fungerade fullt ut det här läsåret. Kurserna schemalades i block vilket möjliggjorde för elev att läsa om kursen på samma schemaposition som övervarande kurs.

Andel elever som uppnått examen har sjunkit kraftigt inom alla program jämfört med förra årets resultat. Orsakerna är troligtvis flera. Otillräcklig individanpassning, fokus på lärande, arbetsro, organisatoriska strukturer och metoder för att få bättre styrning av elevernas gymnasiearbeten är områden som kan utvecklas. Sett till elevernas ingångsvärden vid antagning, bilagor etc, finns anledning att ytterligare se över organisationen för stöd, lärandemiljö och resurstäthet. Avsaknad av teknisk utrustning och 1:1-datorer har försvårat arbetet för såväl lärare som elever. Enheten behöver även arbeta med strategier för högre närvaro. Jämfört med riket så är måluppfyllelsen låg inom samtliga program.

Elevernas genomsnittliga betygspoäng har ökat inom Ekonomi- och Samhällsvetenskapsprogrammet medan de sjunkit på de andra programmen. Troligtvis är förklaringarna desamma som nämns ovan. Jämfört med riket så har enheten något bättre resultat på Barn- och fritids-, Ekonomi, Handel- och administrations-, Estetiska- och Samhällsvetenskapsprogrammet

Andelen elever med minst betyget E i alla kurser har ökat för Handel- och administrations- och Ekonomiprogrammet och minskat för övriga program. Troliga förklaringar till resultatförändringarna är elevernas snittbetyg från grundskolan, arbetsron i klassrummet, ojämnheter i individanpassning, elevers psykosociala hälsa och andra svårigheter som föranlett åtgärdsprogram. I vissa fall kan även betyg härledas till enstaka kurser och lärare.

Andel elever med lägre respektive högre kursbetyg jämfört med nationella provets resultat följer riket i stort. Vi följer även riket när det gäller skillnad mellan kvinnors och mäns betyg. Kvinnor tenderar att få något högre kursbetyg än män jämfört med provresultaten.

Under utvärderingsdagarna i juni reflekterade lärarna över sina arbetsområden och gjorde en skattning i BRUK inom områdena ”God miljö för utveckling och lärande”, ”Anpassning av undervisningen” och ”Varierande arbetssätt och arbetsformer”. Inom flera delområden fungerar verksamheten bra men det finns även utvecklingsområden.

Åtgärder

Andel elever med examen, genomsnittlig betygspoäng och andel elever med minst betyget E i alla kurser ska öka. I verksamhetsplanen för nästa läsår bör strategier och handlingsplaner för ökade resultat framarbetas. Exempelvis är arbetsro och ökad när-

varo fortfarande områden som kan förbättras eftersom de i allra högsta grad påverkar elevernas studieresultat. Enheten behöver även se över organisationen för gymnasiearbetet och arbeta för att få flera elever att uppnå gymnasieexamen.

Ytterligare utveckling av specialpedagogiska insatser och Studemus, enheten för stöd och läxhjälp är nödvändig. Samverkan mellan ämnen behöver också utvecklas för att öka elevernas förståelse.

Ytterligare arbetsinsatser krävs för att etablera näringslivskontakter, anskaffa APL-platser och genomföra handledarutbildning inom särskolans nationella program.

Vi kommer att fortsätta arbetet för att öka elevernas närvaro där närvarocoachen har en aktiv del i arbetet tillsammans med mentor, undervisande lärare och elevhälso-team. Närvarocoachens arbete är av stor betydelse på enheten.

Splittrade tjänster för lärarna är svårt att åtgärda så länge enheten har inte har parallella klasser inom varje årskurs och program.

Under kommande läsår kommer enheten att införa 1:1 och en förstelärare kommer att arbeta med implementering tillsammans med skolledningen. Övriga förstelärare och programledare kommer att stötta arbetet i verksamheten.

Genom skattningen i BRUK har vi ringat in utvecklingsområden som enheten behöver arbeta vidare med:

God miljö för utveckling och lärande. Enheten är välfungerande inom många områden men behöver fokusera ytterligare på:

- 1) hur vi kan göra för att stimulera elevernas lust att lära
- 2) förhållningssätt, förtroendefulla relationer mellan personal och elever och mellan elever
- 3) tillitsfullt klimat, präglad av öppenhet och nyfikenhet där lärarna diskuterar och omprövar sitt sätt att arbeta

- *Anpassning av undervisningen.* Enheten är välfungerande inom många områden men behöver fokusera ytterligare på:

- 1) anpassa och genomföra undervisningen med hjälp av kompensatoriska hjälpmedel och verktyg
- 2) organisera, genomföra och förändra undervisningen med elevens förutsättningar, erfarenheter, språk och kunskaper i fokus på ett sätt som gör att undervisningen fungerar väl för alla elever

- *Varierande arbetssätt och arbetsformer.* Inom detta område finns de största utvecklingsområdena som enheten kommer att arbeta med, främst:

- 1) arbeta så att eleverna utvecklar ett förhållningssätt som bidrar till entreprenörskap
- 2) använda modern teknik som ett verktyg för kunskapssökande, kommunikation, skapande och lärande
- 3) elevinflytande på arbetssätt, arbetsformer och innehåll i undervisningen
- 4) diskutera vilka delar av ett ämnes syfte som undervisningen ska inriktas mot och avgöra utifrån det centrala innehållet vad som ska kombineras och behandlas
- 5) olika arbetssätt och arbetsformer
- 6) ämnesövergripande arbeten

4.2 Normer och värden

Fokusområden under 2015/2016 för att nå målen inom området Normer och värden:

- Påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i praktisk och vardaglig handling.
- Utforma utbildningen i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna.

Så här har vi arbetat med fokusområdena:

Eleverna har fått information om och diskuterat skolans plan och mål mot diskriminering och kränkande behandling. Ansvarig för att detta sker är elevens mentor. Arbetet har genomförts under mentorstider där mentor tillsammans med eleverna gått igenom planen och relaterat till skolans värdegrund och utifrån läroplan. Arbetet har stämts av löpande i programlag, ämneslag och klasskonferenser. Enheten har en krisgrupp och handlingsplaner finns upprättade för exempelvis kränkande behandling/mobbning, hot, våld och misshandel. Planerna är kända bland personalen och finns lättillgängliga i Skolwebben. I den årliga revideringen av planen mot diskriminering och kränkande behandling har även arbetet från det gångna året redovisats. Inför revideringen genomförs en ”trygghetsenkät” i årskurs ett i syfte att ringa in utvecklingsområden. Den reviderade planen har fastställs av elevrådets styrelse.

För särskolans målgrupp arbetar pedagoger och resursteam nära varandra och fortlöpande för att medverka till att utveckla elevernas känsla för samhörighet, likabehandling av individer och grupper, att visa respekt för den enskilda eleven, klargöra skolans normer och regler, diskutera och utveckla regler för arbetet och samvaron i gruppen.

Vid skolstart genomfördes obligatoriska introduktionsdagar för elever i årskurs ett. Ordningsregler diskuterades och klassråds- samt elevrådsrepresentanter utsågs. Demokratiska värderingar har diskuterats kontinuerligt i klassrumssituationer, under klassråd och i elevråd under läsåret.

I en skola med såväl nationella program, särskola som stora elevvolymmer inom språkintroduktion är det av största vikt att medarbetarna har en samsyn kring värdegrundsfrågor och inkludering. Enheten har därför arbetat kontinuerligt med arbete för en trygg skola och värdegrundsfrågor i alla tänkbara forum. Vid föräldramöten under den första delen av höstterminen informeras vårdnadshavare om planen mot diskriminering och kränkande behandling och var i Skolwebben planerna återfinns.

Elevers utveckling och lärande sker i samverkan med lärarna. Undervisningen har därför innefattat kontinuerliga inslag av aktuella händelser i vårt samhälle och i världen. Dagstidningar och nyhetsinformation från nätet har använts och olika händelser har diskuterats utifrån fokusområdena. Teori kopplas till praktik genom exempelvis arbetsplatsförlagt lärande, praktik, studiebesök och entreprenöriellt lärande. Särskolans elever har inkluderas där så varit möjligt. Enhetens arbete med entreprenörskap, UF-företag, Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademiens projekt Prins Daniels Fellowship med rundabordsamtal och inspirationsföreläsning, KUB-projektet, temadag om miljö, Funkismello och Uttrycksteatern är exempel på aktiviteter som påverkar målområdena positivt.

Mått, mål, resultat och måluppfyllelse

Tabell 5. Frågor ur elevenkäten

Frågor från enkäten:	Andel elever som instämmer helt eller ganska mycket			
	Mål	13/14	14/15	15/16
Jag känner mig trygg på skolan	100	92	81	84
Det är en positiv stämning på skolan	100	58	63	66
Jag är nöjd med skolans arbete mot mobbning	100	58	55	66
Det är arbetsro på lektionerna	100	36	32	55

Källa: Stora elevenkäten, kommunens årliga elevenkät, resultat 4 och 5 av skalan 1 – 5.

Analys

Enhetens arbete har gett resultat inom samtliga frågeområden men kan förbättras ytterligare. Bristande arbetsro kan härledas till specifika lärare och elevgrupper med svårhanterlig gruppdynamik. Skolledning, elevhälsa och närvarocoach har arbetat på såväl individ- som gruppbasis i några fall. Läsåret har varit särskilt problematiskt eftersom översvämningen i början av hösten förorsakat stora avspärrade områden i LAM-huset. Det har varit trångt i vissa passager och elever har uttryckt att trängseln medfört visst obehag.

Åtgärder

Elevföreningar och aktiviteter som befrämjar delaktighet kommer att uppmuntras. Trivselvärdar kommer att anlitas för att öka vuxentätheten inom de allmänna utrymmena.

Planen mot arbete med diskriminering och kränkande behandling kommer att revideras utifrån underlag från respektive program.

Mittkursutvärderingar som syftar till att undervisande lärare kan diskutera med eleverna och förbättra resultaten inom vissa områden, exempelvis arbetsron, kommer att utvecklas under kommande läsår. Målet är att utvärderingarna genomförs i samtliga pågående kurser.

Enheten kommer fortsätta arbeta med att identifiera tänkbara orsaker till låga resultat och deras förhållanden till varandra och arbeta fram strategier för hur vi kan förbättra enhetens resultat. Arbetet med det systematiska kvalitetsarbetet och skattningsverktyget BRUK kommer att göra det möjligt att mäta och ringa in utvecklingsområden som vi behöver fokusera ytterligare på.

4.3 Elevernas ansvar och inflytande

Fokusområden under 2015/2016 för att nå målen inom Elevernas inflytande och ansvar:

- Varje elev tar ansvar för sina studier och sin arbetsmiljö. Enheten har fokuserat särskilt på att arbeta med elevernas ansvar gällande närvaron.
- Varje elev ges inflytande och utövar inflytande över sin utbildning och skolans inre arbete
- Varje elev utvecklar sin förmåga att arbeta under demokratiska former och vilja till att bidra till en fördjupad demokrati i arbets- samt samhällsliv
- Utvecklar tilltron till sin egen förmåga

Så här har vi arbetat med fokusområdena:

Undervisande lärare och mentorer har fortlöpande samtalat med eleverna om vikten av att ta ansvar för sina studier, sin arbetsmiljö och att närvaro möjliggör för den enskilde eleven att lyckas med sina studier. Enhetens närvarocoach har i ett tidigt skede stöttat enskilda elever. Kontakter med vårdnadshavare har upprättats och vägledande samtal har erbjudits av studie- och yrkesvägledarna. Varje vecka har elevkonferenser letts av en skolledare och utgjort stöd för medarbetare och elever i arbetet.

Undervisande lärare och mentorer har lagt vikt vid att lyssna in elevernas synpunkter, medvetandegöra demokratiska former, tillfällen och situationer när eleverna kan påverka innehåll och arbetssätt.

Mentorer, närvarocoach, studie- och yrkesvägledare samt elevhälsan har arbetat med elever på individbasis för att stärka tilltron till den egna förmågan, ofta i nära samarbete med vårdnadshavare.

Så snart resultaten från elevenkäten fanns sammanställda redovisades enkätsvaren i klasserna med efterföljande samtal om resultaten.

Mått, mål, resultat och måluppfyllelse

Tabell 6. Frågor ur elevenkäten

Frågor från enkäten:	Andel elever som instämmer helt eller ganska mycket			
	Mål	13/14	14/15	15/16
Jag får vara med och påverka innehållet i undervisningen	100	31	36	48
Jag får vara med och påverka hur vi arbetar under lektionerna	100	33	30	53
Mina synpunkter tas tillvara på ett bra sätt på min skola	100	39	38	56

Källa: Stora elevenkäten, kommunens årliga elevenkät, resultat 4 och 5 av skalan 1 – 5.

Tabell 8. Statistik om närvaro

	Mål	Närvaro, andel elever					
		Ht 2013	Vt 2014	Ht 2014	Vt 2015	Ht 2015	Vt 2016
Närvaro totalt, samtliga program	95	81	82	81	88	87	82,5

Källa: Närvaroregistrering i Skolwebben

Analys

Ökat elevinflytande har varit ett prioriterat område under året. Enhetens arbete har gett effekt även om resultaten fortfarande är för låga. Den mittkursutvärdering som genomfördes gav undervisande lärare möjlighet att diskutera med eleverna om möjliga förändringar/korrigeringar i undervisningen. Det är troligt att utvärderingen påverkat resultatet positivt. Det var första gången en mittkursutvärdering genomfördes och det finns en hel del förbättringar som kan göras inom frågeområdena.

Lärarna har bemött och engagerat sig i elevernas inflytande i högre utsträckning, påverkansmöjligheter om innehållet i undervisningen har ökat och större andel elever anser att de får vara med och påverka innehållet i undervisningen.

Närvaron har försämrats för Mälargymnasiets elever under vårterminen 2016. Anledningen beror främst på att elever inom Språkintröduktion ofta har återkommande externa kontakter med exempelvis myndigheter som ibland sammanfaller med undervisningstiden. Enheten har även identifierat och arbetat med enskilda elever inom yrkesprogrammen som haft hög frånvaro. Inom övriga program ligger närvaron på oförändrad nivå jämfört med tidigare år. Enheten har god uppsikt över korttidsfrånvaro/skolk. Arbetet i Empower-projektet har stärkt enhetens syn på hur viktigt det är att arbeta målmedvetet med närvarostrategier.

Åtgärder

En medarbetare kommer att stötta elevrådets arbete med att utveckla arbetet under demokratiska former. Elevföreningar kommer att uppmuntras genom stöd från skolledningen. Stöd av skolledning och kompetenshöjande insatser kommer att erbjudas enskilda medarbetare.

Närvarocoachens och mentoreernas arbete med att förbättra elevernas närvaro fortsätter som tidigare eftersom arbetet gett resultat. I verksamhetsplanen kommer det att finnas en särskild handlingsplan som knyter an till hur enheten kommer att arbeta för att utveckla arbetet med god närvaro.

Enheten kommer att arbeta fram en enhetlig mittkursutvärdering i syfte att undervisande lärare och elever ges möjlighet att diskutera och åtgärda utvecklingsområden under kursens gång. Det är främst då det går att komma tillrätta med specifika insatser, inte när kursen är slut.

Studie- och yrkesvägledarna kommer fortsätta sitt arbete med att fånga upp enskilda elever i ett tidigt skede, medverka i elevkonferenser och arbeta med såväl kort- som långsiktiga lösningar för elever som behöver anpassade studieplaner och vägledande samtal. Uppföljningen kommer att stärkas eftersom det är gynnsamt för den enskilda elevens tilltro till sin egen förmåga.

4.4 Utbildningsval - Arbete och Samhällsliv

Fokusområden under 2015/2016 för att nå målen inom Utbildningsval:

- Samverka med de obligatoriska skolformerna, arbetslivet, högskolor, universitet och samhället i övrigt
- Studie- och yrkesvägledarnas roll i elevernas studieplanering, ställningstagande till fortsatt studie- och yrkesinriktning och valmöjligheter.

Så här har vi arbetat med fokusområdena:

Enheten har arbetat systematiskt inom olika områden i syfte att eleverna ska få ökad kännedom om arbetslivets villkor, möjligheter till fortsatt utbildning och arbete:

- Eleverna erbjöds att anmäla sig till Sommarhögskola Plus, arrangerad av Södertörns högskola. Sju elever anmälde sig till sommaren 2016.
- Elever som har drivit UF-företag har medverkat vid olika mässor och marknader.
- Jakobs hörna har drivits av eleverna inom Restaurang- och livsmedelsprogrammet och syftar till verklighetsbaserat lärande.
- Sistaårseleverna har besökt SACO-mässan.
- Butiken Jordnära ting har drivits av särskolans elever.
- Särskolans elever har medverkat i FunkisMello och Uttrycksteatern, sammanhang där de fått visa upp sina färdigheter för extern publik.
- Elever inom Samhällsvetenskapliga programmets inriktning beteendevetenskap har praktiserat inom ramen för sin utbildning.
- Inom Samhällsprogrammet tre studieår finns en tydlig projektion, från lokalt via det nationella till det internationella. Enhetens medlemskap i Utrikespolitiska institutet ger eleverna stor möjlighet till inblick i möjligheter till fortsatt utbildning och arbete.
- Gästföreläsare.
- Aktiviteter utanför skolan anpassade till kursinnehåll och program. Exempel: Fotoutställning på Jakobsbergs bibliotek, studiebesök, Unga entreprenörer i Järfälla, Söpboksprojekt för bildesteterna i samarbete med Miljöförvaltningen, musikcafé och musikal för musikesteterna.

Studie- och yrkesvägledarna har varit aktiva inom nätverk, informerat och väglett eleverna individuellt och i grupp. Samtliga elever har erbjudits vägledningssamtal och därigenom har exempelvis eventuella felval åtgärdats tidigt. Samtal har också erbjudits om utökade studiekurser, förändringar i studieplanen, förändringar i studietid, meritpoäng och högre utbildningar.

Mått, mål, resultat och måluppfyllelse

Analys

54 procent av eleverna är helt eller ganska mycket nöjda med information och vägledning enligt elevenkäten, en ökning med 12 procent jämfört med föregående år.

49 procent av eleverna är helt eller ganska mycket nöjda med kontakter med arbetslivet i form av exempelvis föreläsare, studiebesök eller praktik, en ökning med 8 procent jämfört med föregående år.

Studie- och yrkesvägledarnas planering i ett årshjul med tillhörande arbetsinsatser har bidragit till ökat antal nöjda elever jämfört med året tidigare. Skattningen som gjordes under utvärderingsdagarna i juni i BRUK har utgjort stöd i arbetet med att analysera och utveckla fokusområdena. Årshjulet innehåller exempelvis planering för studieplaner, individuella val och F-betyg, bilagor, uppstartsmöten med elever och vårdnadshavare för elever med särskild planering, uppföljning av sommarskola och betyg, särskild planering för elever inom introduktionsprogram och särskola, förberedelse för omgångselever och förlängd studietid, reservantagning, besök i nya klasser, information om högskoleprovet, klasskonferenser, vägledningssamtal, nätverka och bjuda in grundskolor, högskoleinformation, individuella val, gymnasiemässa, SACO-mässa, studieplansarbete inför utvecklingssamtal, inför gymnasievalet, öppna hus, vägledningssamtal, information om gymnasieexamen, uppflyttningskonferenser och kontakt/inbjudan till arbetsförmedlingen. Jämfört med elevenkätens resultat för två år sedan är ökningen 20 procent. Slutsatsen är att arbetet leder till en positiv utveckling även om resultaten måste förbättras ytterligare. Vi har bättre resultat än genomsnittet för skolor i Stockholms län.

Lärarnas engagemang i att planera och organisera undervisningsinnehåll med tydligare koppling till arbetslivet har också resulterat i att fler elever är nöjda enligt elevenkäten. Jämfört med elevenkätens resultat för två år sedan är ökningen 16 procent. Slutsatsen är att lärarnas medvetenhet om att kontinuerliga inslag av aktuella händelser i vårt samhälle och i världen är angelägna för elevernas utveckling och lärande och har lett till förbättrat resultat. Enheten har bättre resultat än genomsnittetsresultaten för skolor i Stockholms län.

Åtgärder

Arbetsområden för studie- och yrkesvägledarna som fungerar bra och som kommer att säkras genom ett fortsatt arbete inom väl genomförda rutiner är att:

- presumtiva elever får information om skolans utbildningar
- alla elever har tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses
- studie- och yrkesvägledarfunktionen särskilt uppmärksammar möjligheter för elever med funktionsnedsättning

Årshjulet som upprättats av studie- och yrkesvägledarna kommer att utgöra stöd för att förbättra utvecklingsområdena och stärka de områden som är väl fungerande. Fortsättningsvis kommer enheten även att arbeta för att stärka och utveckla det entreprenöriella lärandet.

4.5 Bedömning och betyg

Fokusområden under 2015/2016 för att nå målen inom Bedömning och betyg

- Att varje elev tar ansvar för sitt lärande och sina studieresultat och kan bedöma sina studieresultat och utvecklingsbehov i förhållande till kraven på utbildningen
- Riktlinjer: läraren ska fortlöpande ge varje elev information om framgångar och utvecklingsbehov i studierna, samverka med vårdnadshavare och informera om elevernas skolsituation, kunskapsutveckling och redovisa för eleverna på vilka grunder betygssättning sker.

Så här har vi arbetat med fokusområdena:

Viktiga arbetsprocesser som skolan arbetat systematiskt med är:

- kontinuerliga möten i programarbetslag och ämnesgrupper för att möjliggöra samarbeten och utveckling av fokusområdena. Detta har exempelvis resulterat i att de flesta lärare lagt ut kunskapsmål och information om kunskapsmål och lektionsplaneringar på Skolwebben. Alla lärare har registrerat studieomdömen på Skolwebben så att både elever och vårdnadshavare har kunnat ta del av informationen
- enskilda lärare har erhållit kompetensutveckling och en genomgång av styrdokument har gått igenom under APT. En halv studiedag arrangerades även för undervisande lärare och studie- och yrkesvägledare inom särskolan för en särskild genomgång av särskolans styrdokument
- samverkan mellan svenska som andraspråklärare och dramapedagog i syfte att utveckla elevernas språkutveckling
- samverkan mellan elever, lärare inom entreprenörskap, UF-företag och dramapedagog i syfte att utveckla elevernas retoriska förmåga
- täta kontakter med elever och vårdnadshavare inom särskolans verksamhetsområde för att öka förståelsen för lärande, studieresultat och utvecklingsbehov. Vid flera av tillfällena har studie- och yrkesvägledare medverkat
- Mentorerna för elever i årskurs ett har några veckor in på terminen genomfört introduktionssamtal med eleverna. I mitten av varje termin har utvecklingssamtal erbjudits samtliga elever. Inför utvecklingssamtalen har klasskonferenser genomförts i syfte att ge mentor en samlad bild inför samtalen

Mått, mål, resultat och måluppfyllelse

Tabell 9. Frågor ur elevenkäten

Frågor från enkäten, samtliga program:	Andel elever som instämmer helt eller ganska mycket			
	Mål	13/14	14/15	15/16
Utvecklingssamtalen med min mentor känns meningsfulla.	100	59	47	64
Mina lärare har informerat mig om vad som krävs för att uppnå de olika betygen.	100	70	59	62
Mina lärare informerar mig under kursens gång om hur jag ligger till.	100	56	49	59
Mina lärare hjälper mig förstå vad jag ska göra för att förbättra mina resultat.	100	55	41	50

Källa: Stora elevenkäten, kommunens årliga elevenkät, resultat 4 och 5 av skalan 1 - 5

Analys

Elevenkätens resultat visar att resultaten ökat jämfört med föregående år. Orsakerna är troligen flera. Lärarna har till exempel utvecklat informationsflödet om kursinnehåll, mål och återkoppling till eleven i Skolwebben och mittkursutvärderingarna har gett eleverna möjlighet att samtala med läraren om kursinnehåll och betygskriterier. Skolledningen har i några fall även uppmärksammat skiftande kvalitet i studieomdömenas formulering och i kontakter med vårdnadshavare.

Det finns fortfarande många områden att förbättra för att komma till rätta med viktiga resultat och inte helt tillfredsställande lärmiljöer.

Åtgärder

Enhetens mål är att fortsätta arbeta med att utveckla en tydlig dialog och dokumentation till elever och vårdnadshavare. Den nya lärplattformen Vklass kommer att utgöra grund för det fortsatta arbetet med att formulera och dokumentera tydliga kursplaneringar, lektionsplaneringar, inplanerade prov, examinationer och studieomdömen. När det arbetet är gjort kommer det att underlätta i dialogen med elever och vårdnadshavare. Goda exempel på studieomdömen kommer att spridas till programarbetslag och ämnesansvariga och utgöra stöd för den enskilda läraren i arbetet.

I verksamhetsplanen kommer det att finnas särskilda handlingsplaner som knyter an till hur enheten kommer att arbeta för att utveckla fokusområdena. Förankringsarbete kommer att genomföras under gemensamma arbetsplatsträffar, genom försteläro-uppdrag, under programlagsmöten och ämnesträffar.

Enheten kommer att revidera den gemensamma mittkursutvärderingen i syfte att ge läraren möjlighet att genomföra vissa korrigeringar under kursens gång.

Kompetensutvecklingsinsatser kommer att erbjudas enskilda medarbetare.

Fortsatt arbete med att utveckla det kollegiala lärandet.

4.6 Rektors ansvar

Fokusområden under 2015/2016 inom området Rektors ansvar

Enligt skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ansvarar för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen. Som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn ansvar för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar inom en rad områden. Följande områden har varit prioriterade under läsåret:

- Organisera utbildningen
- Anpassning av undervisningen
- Elevinflytande
- Lärverktyg för en tidsenlig utbildning
- Utformning av undervisning, elevhälsa samt studie- och yrkesvägledning
- Elevinformation och individuella studieplaner
- Kompetensutveckling
- Internationella kontakter

Mått, mål, resultat och måluppfyllelse

Organisera utbildningen: Korrigeringar har gjorts i flera nationella programs poängplaner i syfte att kunna bibehålla inriktningar trots små elevkullar och för att motverka återvändsgränder i studiegången. Många elever vill läsa meritgivande kurser som individuellt val och många elever vill byta ut moderna språk mot modersmål. Enheten har samarbetat med NT-gymnasiet om individuella val och därmed har elevernas valmöjligheter ökat. Enheten har även samarbetat med Järfälla simsällskap för att möjliggöra för elitsimmande elever att klara av såväl studier som träning.

Anpassning av undervisningen: Individanpassning har varit ett av enhetens fokusområden under året. Flertalet lärare har utvecklat arbetet med formativ bedömning och synliggjort lärandet. Yrkesprogrammets yrkeslärare har utvecklat undervisningens uppläggning och arbetsformer för att anpassa undervisningen till de kunskapsmål som behöver säkerställas i samband med det arbetsplatsförlagda lärandet. Inom särskolans verksamhetsområden har särskild vikt lagts vid elevernas individuella studieplaner och ämnes-/ämnesområdets innehåll.

Elevinflytande: Arbetsformer för elevinflytande, se redovisning under rubrik 4.3 ”Elevernas ansvar och inflytande”.

Lärverktyg för en tidsenlig utbildning redovisas under rubrik 3.2 ”Metoder och verktyg” och under rubrik 4.1 ”Kunskaper”. En skolledare ingår i kommunens IT-grupp och två medarbetare har medverkat i en arbetsgrupp för tester och upphandling av den nya lärplattformen Vklass. Accesspunkterna har utökats i lokalerna, digital utrustning är beställd, superusers för Vklass har utbildats under året och en plan finns för att starta höstterminen 2016 med utbildningsinsatser för medarbetarna i Vklass och GAFE. En plan behöver upprättas över vilka funktioner som behöver finnas och vilken funktion biblioteket kommer att få i en digitaliserad gymnasieskola.

Utformning av undervisning, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning redovisas under rubrik 3.2 ”Metoder och verktyg, 4.1 ”Kunskaper” och 4.4 ”Utbildningsval – Arbete och Samhällsliv”. Undervisningen, elevhälsan, och studie- och yrkesvägledningen har utformats så att elever som behöver särskilt stöd eller andra stödåtgärder har kunnat få det.

Elevinformation och individuella studieplaner redovisas under rubrik 4.1 ”Kunskaper” och 4.4 ”Utbildningsval – Arbete och Samhällsliv”. Studie- och yrkesvägledningen har organiserats så att eleverna fått information om och vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför val av framtida utbildning och yrke. Individuella studieplaner för varje elev har upprättats och reviderats vid behov. Mentorerna har introducerat utbildningen och undervisande lärare har introducerat kurserna. I början av höstterminen genomförde mentorerna introduktionssamtal med eleverna i årskurs ett.

Kompetensutveckling redovisas under rubrik 3.2 ”Metoder och verktyg”. Medarbetarna har erbjudits möjligheter till den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina arbetsuppgifter. Kompetensen är generellt hög bland medarbetarna och satsningar har därför gjorts inom enhetens utvecklingsområden och inom områden som befrämjat nya rön och forskning. Enskilda medarbetare har även erbjudits kompetensutveckling inom specifika utvecklingsområden.

Internationella kontakter redovisas under rubrik 3.2 ”Metoder och verktyg”. APL-utveckling och ERASMUS-projektet har medfört att medarbetarna stimulerats till internationella kontakter, samverkan och utveckling av verksamheten.

Analys

Analys av organisera undervisningen: Tidigare korrigeringar i poängplanerna har möjliggjort för elever att lättare byta mellan de studieförberedande programmen under det första studieåret. Elever som fått F i engelska och/eller matematik har erbjudits att läsa om kursen. Många lärare med olika ämneskompetenser och specialpedagog har schemalagts i Studemus under sena eftermiddagar för att möjliggöra för elever att få hjälp med läxor eller särskilt stöd. För enskilda elever har tid för särskilt stöd ibland möjliggjorts när eleven haft håltimme. Mentorernas, undervisande lärarnas, och studie- och yrkesvägledarnas vägledande samtal med eleverna om meritgivande kurser, moderna språk och modersmål har ökat elevernas medvetenhet om

strategiska val. Samarbetet med NT-gymnasiet om individuella val har möjliggjort att möta upp flera elevers önskemål om val av kurser.

Analys av anpassning av undervisningen: Elevenkätens resultat har visat att variation på arbetssätten under lektionerna ökat med 17 procent jämfört med föregående år. Flertalet lärare har utvecklat arbetet med formativ bedömning och synliggjort lärandet. Därmed blir undervisningsinnehållet tydligare vilket troligen har stor betydelse för hur eleverna upplever varierande arbetssätt. Dessutom har flertalet lärare inom gymnasieskolan och gymnasiesärskolan lagt stor vikt vid att variera undervisningsformer, koppla till näringsliv, dagsaktuella händelser och högskolekontakter.

Analys av elevinflytande redovisas under rubrik 4.3 ”Elevernas ansvar och inflytande”.

Analys av lärverktyg för en tidsenlig utbildning redovisas under rubrik 3.2 ”Metoder och verktyg” och under rubrik 4.1 ”Kunskaper”.

Analys av Utformning av undervisning, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning redovisas under rubrik 4.1 ”Kunskaper” och 4.4 ”Utbildningsval – Arbete och Samhällsliv”. Personalens engagemang och en organisation för stöd har gett resultat. I elevenkätens svar under frågan ”Jag får extra hjälp om jag behöver” har enhetens resultat ökat från 54 procent till 67 procent jämfört med föregående år. En del av förklaringen är troligtvis att särskilt stöd och läxhjälp organiserats på tider som passat eleverna och att flera lärare med olika ämneskompetenser varit knutna till Studemus. Elevhälsan har väl fungerande rutiner vilket innebär att åtgärder kunnat sättas in skyndsamt. Studie- och yrkesvägledarna har en väl fungerande organisation för att möta elevernas behov. Möjligheten för elever att läsa om en kurs i matematik och/eller engelska har också varit väl fungerande och gett möjlighet för elever att lyckas med sina studier.

Analys av elevinformation och individuella studieplaner redovisas under rubrik 4.1 ”Kunskaper” och 4.4 ”Utbildningsval – Arbete och Samhällsliv”. Studie- och yrkesvägledarna har organiserats så att deras uppdrag möjliggjorts och arbetet med individuella studieplaner har hållit hög kvalitet. Studieplanerna har reviderats vid behov under elevens studietid. Introduktionssamtalen med eleverna i årskurs ett har uppfattats som positiva av såväl elever som lärare. Introduktion av utbildningen och kurser har fungerat väl.

Analys av Kompetensutveckling: Under medarbetarsamtal diskuteras behov av kompetens på kort och lång sikt. De satsningar som gjorts under året har varit nödvändiga för att utveckla verksamheten men har dock skett i begränsad omfattning beroende på det rådande ekonomiska läget.

Analys av internationella kontakter: Kontakterna har utvecklat enhetens verksamhet inom flera områden och har nått en större spridning och förankring bland medarbetarna jämfört med föregående år.

Åtgärder

Åtgärder *organisera undervisningen*: Inför läsåret 2016/2017 har enheten blocklagt kurser inom ämnesområdena engelska och matematik eftersom vi ser att det ger resultat för elever som erhållit F i kurserna. Arbetet med att organisera ett välfungerande Studemus där elever kan få särskilt stöd och läxhjälp fortlöper och ska utvärderas. Enheten fortsätter omvärldsbevaka utvecklingen av yrkesprogram och fortsätter arbetet med organisation av undervisning och APL inom särskolan. Arbetet med att variera undervisningsformer som anknyter till arbetsliv och forskning fortgår och samarbeten mellan näringsliv/företag och utbildningsverksamheten likaså. Skolledningen kommer även fortsättningsvis att engagera sig i att nödvändiga satsningar genomförs så att vi får en gymnasieskola med en tidsenlig utbildning och tar stöd i Europaparlamentets och Europeiska rådets åtta nyckelkompetenser för livslångt lärande: 1) lära att lära, 2) kommunikation på modersmålet, 3) kommunikation på främmande språk, 4) matematiskt kunnande och grundläggande vetenskaplig kompetens, 5) digital kompetens, 6) social och medborgerlig kompetens, 7) initiativförmåga och företaganda och 8) kulturell medvetenhet och kulturella uttrycksformer.

Åtgärder *anpassning av undervisningen*: Enheten kommer att arbeta vidare för en undervisning som så långt det är möjligt präglas av samma villkor som arbetslivet utanför skolan. I verksamhetsplanen kommer det att finnas särskilda handlingsplaner som knyter an till hur lärarna förväntas arbeta för att utveckla undervisningens arbetsformer efter elevernas skiftande behov och förutsättningar. Förankringsarbete kommer att genomföras under gemensamma arbetsplatsträffar, genom försteläraryppdrag, under programlagsmöten och ämnesträffar. Förankringsarbete av särskolans undervisning och apl fortsätter och stöds av skolledare och studie- och yrkesvägledare.

Åtgärder för ökat *inflytande* redovisas under rubriken 4.3 Elevernas ansvar och inflytande.

Åtgärder, *lärverktyg för en tidsenlig utbildning*: Samarbetet med Anders Fridell och Skoldataket fortsätter på samma sätt som tidigare. Kompetensutvecklingsinsatser i Vklass och GAFE kommer att erbjudas samtliga medarbetare och undervisningen kommer att utmanas pedagogiskt för att tillgodose elevernas förmåga till digital kompetens. Enheten kommer även att samverka med biblioteket.

Åtgärder för *Utformning av undervisning, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning* redovisas under rubrik 4.1 "Kunskaper" och 4.4 "Utbildningsval – Arbete och Samhällsliv". Åtgärder som även kommer att vidtas är att arbeta för en samsyn om hur vi arbetar med elever med hög frånvaro. Elevhälsan, mentor och närvarocoach kommer att få tydligare roller i arbetet med enskilda elever eftersom närvaron är den absolut viktigaste faktorn för goda studieresultat. Schemalagda aktiviteter inom Studemus och blockläggning av kurser inom ämnesområdena engelska och matematik för att möjliggöra för eleverna att läsa om en hel kurs med lärarledda lektioner fortgår. Riktade kompetensinsatser kommer att erbjudas enskilda medarbetare.

Åtgärder av *elevinformation och individuella studieplaner* redovisas under rubrik 4.1 ”Kunskaper” och 4.4 ”Utbildningsval – Arbete och Samhällsliv”. Studie- och yrkesvägledarnas årshjul revideras vid behov. Inga åtgärder behövs gällande individuella studieplaner eftersom detta arbete fungerar mycket bra. Kompetensen är hög hos enhetens studie- och yrkesvägledare. Samtliga mentorer i årskurs ett kommer att använda samma underlag som tidigare för innehåll under introduktionssamtalen. Introduktion av utbildningen och kurser utvecklas i programarbetslag och ämneskonferenser, Elevinformation kommer fortlöpande att registreras i Vklass.

Kompetensutvecklingsåtgärder: Under kommande läsår kommer det vara nödvändigt att rikta kompetensutvecklingsinsatsen till IKT eftersom medarbetarnas kunskapsnivåer är skiftande. Arbetsområdet innefattar även den skriftliga dialogen gällande kurs- och lektionsplaneringar och studieomdömen i Vklass. Enskilda medarbetare kommer även att erbjudas kompetensutveckling inom specifika utvecklingsområden.

Åtgärder internationella kontakter: En halv studiedag har genomförts med de andra gymnasieskolorna för att sprida erfarenheter från projektet EMPOWER. Fortsatta åtgärder är att de medarbetare som arbetat med projektet fortsätter arbetet på enhetsnivå och med stöd av skolledning och syftar till en samsyn kring hur enheten arbetar med elever med hög frånvaro och minskar antalet avhopp.

Monika Fröberg
Rektor
Mälargymnasiet